

Voorbeelduitwerkingen gespreksleidraad PTA muziek - havo/vwo

Aan de hand van dit document kun je als vaksectie met elkaar in gesprek gaan over het opzetten of verbeteren van het PTA Muziek. De vragen helpen je om gezamenlijk beredeneerde keuzes te maken die aansluiten bij landelijke eisen, visie en beleid op schoolniveau en jullie wensen en inzichten op vak niveau. Bij elke vraag is ter illustratie een voorbeelduitwerking opgenomen voor een PTA-havo en een PTA vwo. In veel gevallen zijn voorbeelden voor havo ook denkbaar voor vwo, en andersom.

1. Wat is de onderwijsvisie van de school? Waarmee profileert jouw school zich? Hoe wil je dit verwerken in het PTA Muziek?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>We zijn een cultuurprofielschool (CPS): ons schoolcurriculum is waar mogelijk gericht op kunst en cultuur. In de onderbouw bieden we alle kunstdisciplines aan en hebben we twee keer per jaar een projectweek waarbij we samen met de talen en geschiedenis een thema behandelen waar kunst en cultuur de boventoon voeren. Dit thema wisselt elk schooljaar; er is extra aandacht voor een bepaald tijdvak en/of stijlperiode, de tijdgeest, literatuur, kunst, mode, film etc.</p> <p>Naast muziek (oude stijl) bieden we ook enkele kunstvakken nieuwe stijl aan, namelijk Kunst (drama) en Kunst (beeldende vormgeving). Beide vakken worden gecombineerd met Kunst (algemeen) dat met een centraal examen wordt afgesloten.</p> <p>Verder kunnen leerlingen zich naast de reguliere lessen inschrijven voor extra CIA-workshops (cultuur in actie), in zowel onder- als bovenbouw. Voor muziek gaat het dan om bijvoorbeeld pop coaching (voor bands), zang coaching of performance.</p> <p>Examenleerlingen kunnen in overleg met de vakdocenten hun deelname aan dergelijke workshops laten opnemen in het PTA Muziek.</p>	<p>Als brede scholengemeenschap hechten we veel waarde aan de persoonlijke ontwikkeling van onze leerlingen. Kunst en cultuur spelen hierbij een grote rol, alle leerlingen krijgen vanaf de onderbouw CKV-junior.</p> <p>Op school bieden we zowel Tehatex als muziek aan als keuze-examenvak. Daarnaast is CKV een verplicht vak voor alle leerlingen in de bovenbouw.</p> <p>Leerlingen die muziek als examenvak hebben gekozen, kunnen eenmalig een combi-CKV-onderzoek uitvoeren waarbij muziek een hoofdrol heeft. Denk bijvoorbeeld aan een onderzoek m.b.t. muziek en beleving, de rol van muziek binnen Urban of de impact van muziek in commercials/tv-reclame (titel: 'Stille verleiders?'). Het desbetreffende onderzoek kan als een schoolonderzoek worden opgenomen binnen het PTA Muziek.</p>

2. Wat is de visie op toetsing en examinering van de school? En hoe wil je dit verwerken in het PTA?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Binnen de school werken we steeds meer vanuit formatief evalueren. Daarbij gaan we bij elke leerling uit van zijn eigen ontwikkelproces en is het geven van feedback aan de leerling maatwerk. Bij muziek komt het namelijk vaak voor dat leerlingen uit eenzelfde klas een heel verschillende beginsituatie hebben. Sommige leerlingen hebben al jaren muziekles gehad, voor andere leerlingen is bijvoorbeeld het spelen op instrumenten (pop-instrumentarium) nieuw.</p> <p>Vanaf de onderbouw zijn de leerlingen bij ons gewend om hun ervaringen en groeiproces m.b.t. de muzieklessen vast te leggen in hun muziekportfolio en op die leerervaringen te reflecteren. Hierin kunnen ze o.a. opbrengsten van opdrachten, hun uitvoering van bestaande songs/muziek of opnames van eigen composities opslaan.</p> <p>Examenleerlingen muziek gebruiken een vergelijkbare tool namelijk het muzikdossier, dit dossier is onderdeel van het PTA Muziek.</p>	<p>Op school proberen we de toetsing en examinering te richten op de kern van het desbetreffende vak. Voor muziek gaat het dan vooral om de praktijk: zelf muziek maken, zelf componeren, samen muziek uitvoeren. Dergelijke praktijkopdrachten (PO's) leggen we vast in het PTA.</p> <p>Daarnaast zijn er SE-toetsen bijvoorbeeld m.b.t. muziekgeschiedenis en vaktheorie.</p> <p>Binnen de school worden alle SE-toetsen vastgelegd in de centrale toetsweken. Het PTA Muziek bestaat uit zowel PO's als SE's.</p>

3. Het schoolexamen heeft een afsluitend karakter dus een beperkt aantal toetsen op eindniveau, met substantiële inhoud in plaats van voortgangstoetsen en huiswerkopdrachten. Hoe geef je dit vorm in je PTA?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Bij ons op school zijn muziektheorie en muziekpraktijk zoveel mogelijk met elkaar verweven in praktijkopdrachten. In het voorexamenjaar zijn er vier grote praktijkopdrachten, gekoppeld aan de vier periodes in het schooljaar. Hiervan tellen er twee mee (m.b.t. subdomein A3/onderzoekopdracht en subdomein B2) als SE-toetsen in het PTA. De andere opdrachten wegen mee voor het overgangsrapport naar havo 5.</p>	<p>Vanaf vwo 5 werken we voornamelijk met opdrachten die domein A (vaktheorie) en domein B (praktijk) combineren. Het gemiddelde van drie grote deelopdrachten die zijn gekoppeld aan domein A telt mee als één SE-toets in het PTA-examenjaar, namelijk m.b.t. waarnemen en weten (A1), analyseren en weten (A2) en muziek en cultuur (A3). Het cijfer voor het eindconcert in havo 4 telt voor de overgang naar havo 5 én weegt mee (SE-concert) in het PTA van het examenjaar.</p>

4. Wat is de gezamenlijke visie van de vaksectie op kunstvakken? En hoe wil je dit verwerken in het PTA?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Naast muziek (oude stijl) bieden we zowel Kunst (beeldende vormgeving) als Kunst (drama) aan. We vinden het van belang dat de leerlingen elkaar daadwerkelijk op twee momenten ontmoeten en net als in de hedendaagse kunstpraktijk samen ontwerpen en creëren.</p> <p>In havo 4 hebben we als vaksectie daarom twee opdrachten gemaakt waarbij twee leerlingen vanuit verschillende disciplines met elkaar samenwerken aan zowel een onderzoeksopdracht (met elementen uit domein A) als een praktijkopdracht (m.b.t. domein B).</p>	<p>Binnen de vaksectie Kunst en Cultuur vinden we het belangrijk om ook interdisciplinaire samenwerkingsverbanden te stimuleren. Bij aanvang van het schooljaar hebben we een startup-bijeenkomst, waar we o.a. de inzet en opbrengsten van onze twee vakoverstijgende opdrachten (VO's) in het voorgaande schooljaar evalueren en aanscherpen. In vwo 4 kunnen de leerlingen namelijk in duo's of kwartet aan de slag met de VO 'Reclame in beeld' en in vwo 5 met VO 'Film en muziek'. Het is aan de leerlingen hoe ze deze VO uitwerken. Bijvoorbeeld als onderzoek (zoals via een klantenpanel onderzoek doen naar de rol van muziek in campagnes voor sportmerken). Of meer praktijkgericht (zoals muziek componeren of samples uitzoeken voor onder een bestaand filmfragment of een eigen opgenomen scene).</p>

5. Welke bronnen gebruik je bij het op-/bijstellen van je PTA?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>We maken vooral gebruik van het examenprogramma muziek (zie: www.examenblad.nl).</p> <p>Ook zijn we lid van de Buma Music Academy (BMA). Voor de praktijkopdrachten maken we gebruik van hun lesmateriaal.</p> <p>We leggen zowel voor havo 4 als havo 4 twee BMA-opdrachten vast in het PTA.</p>	<p>Ik ben bij ons op school 'eenpitter' voor muziek. Ik gebruik de examenprogramma's van muziek oude stijl en Kunst (muziek) en de syllabus muziek (zie: www.examenblad.nl). Ook laat ik me voor praktijkopdrachten inspireren door materiaal uit methodes, zoals Intro en Beats 'n Bits.</p> <p>Jaarlijks evalueer ik mijn SE-toetsen binnen de kring van muziekdocenten uit onze scholenkoepel. Het is een win-win situatie, want niet alleen worden de SE-toetsen beter, ik leer zelf ook veel van mijn collega's.</p>

6. Hoe komen alle domeinen van het schoolexamen en CE aan bod in het PTA?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Alhoewel alleen domein A (vaktheorie) in het CE bevraagd wordt, bestaat bij ons het SE uit een combinatie van domein A en domein B (praktijk).</p> <p>Zowel voor havo 4 als havo 5 staat er één SE-toets m.b.t. domein A in het PTA. Daarnaast gaat het om 4 grote praktijkopdrachten (combinatie domein A en domein B).</p> <p>De laatste praktijkopdracht bestaat uit twee delen. Het 'H♥rtstikke-echt examenconcert' hebben wij al in februari (rond Valentijnsdag). Dit in verband met mogelijke optreedzenuwen van leerlingen. Dan al optreden geeft rust (i.p.v. in mei met eventuele stress voor CE en voor het eindconcert). Elke leerling krijgt in februari feedback van docent en medeleerlingen op de optredens. De speel-herkansing (maar dan zonder publiek) is medio april.</p>	<p>Bij muziek ligt wat ons betreft de nadruk op zelf spelen en samen musiceren.</p> <p>Voor vwo 5 hebben we twee SE-toetsen met de focus op muziekgeschiedenis (A3 muziek en cultuur) en drie praktische opdrachten (combi domein A1, A2 en B1, B2) in het PTA opgenomen.</p> <p>In vwo 6 zijn er ook twee SE-toetsen (focus op A1: waarnemen en weten en met focus op A2: analyseren en interpreteren) en drie praktische opdrachten. Praktijkopdracht 3 wordt ingevuld door de optredens tijdens het slotconcert (zowel solistisch optreden als gezamenlijk in band of popkoor).</p>

7. In je PTA mag je onderwerpen opnemen die niet in het examenprogramma staan. Wat zijn de overwegingen om hier wel/niet voor te kiezen?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Met het oog op domein C (Oriëntatie op studie en beroep) bieden we onze leerlingen de mogelijkheid om in de bovenbouw ook de vooropleiding muziek of muziektheater te volgen (in feite extra domein A en domein B). Voor leerlingen die deze individuele leerroute kiezen maken wij een PTA op maat.</p>	<p>Voor alle bovenbouw leerlingen bieden wij als cultuurprofielschool extra makers-workshops aan. Leerlingen die muziek als examenvak hebben en aan de workshops muziek & technologie, compositie (voor games, film of media) of muziektheater hebben meegedaan kunnen hun werkstukken (of optreden) laten beoordelen. Dit moeten ze wel tijdig en van tevoren aangeven. Het cijfer kan vervolgens meewegen in de laatste praktijkopdracht (PTA Muziek vwo 6).</p>

8. Hoe passen de gekozen toetsvormen bij het doel van de verschillende toetsen in het PTA?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>De toetsvormen volgen de inhoud en bestaan bij ons uit;</p> <ul style="list-style-type: none"> - enkele schriftelijke toetsen met analyse- en toepassingsvragen (combi A1/A2 en apart A3: muziek en cultuur); - praktijkopdrachten en presentatie (gericht op eigen vaardigheden); - praktijkopdracht popkoor of schoolband; - praktijkopdracht compositie. 	<p>Het gaat op onze school voornamelijk om toetsvormen zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - presentatie van (eigen) composities/muziek aan medeleerlingen en externen; - reflectie op eigen leer- en groeiproces m.b.v. eigen Audio-folio; - schriftelijke toetsen m.b.t. domein A zoals analyse-opdrachten of opdrachten gericht op muziek en cultuur (o.a. klassieke muzieklijn, jazzlijn en poplijn). - mondelinge toets m.b.t. subdomeinen A1(waarnemen en weten) en A2 (analyseren en interpreteren) en bijvoorbeeld gericht op muzikaal voorstellingsvermogen en luistervaardigheid (o.a. ritme, toonsoorten, dynamiek, melodische relaties, klankkleur, uitvoeringspraktijk).

9. Hoe worden de SE-toetsen over de leerjaren van de bovenbouw verdeeld?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Als vaksectie hebben we ervoor gekozen om de examenstof evenwichtig over de twee examenjaren te verdelen. In principe werken we altijd met combi-opdrachten (mix domein A en domein B) waardoor theorie en praktijk direct aan elkaar gekoppeld zijn. Naast de combi-opdrachten zijn er elk jaar 2 keuze-opdrachten en werken leerlingen in havo 5 aan het eindconcert dat ook als opdracht in het PTA is opgenomen.</p>	<p>De examenstof die in ieder geval in het SE getoetst moet worden bestaat uit domein B (praktijk) en domein A3 (muziek en cultuur). A3 sluiten we als onderzoeksopdracht al in PTA vwo 5 af. Ook zijn daar drie praktijkopdrachten opgenomen (domein B). Het PTA van vwo 6 bestaat uit praktijkopdrachten (domein B) en extra toetsen voor A1 (waarnemen en weten) en A2 (analyseren en interpreteren). Het CE bestaat uit A1, A2 en A3.</p>

10. Hoe wordt het PTA Muziek afgestemd met de PTA's van de andere vakken?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>We werken eigenlijk nog wat weinig samen met de collega's van andere vakken buiten K&C.</p> <p>We hebben wel contact met de collega's Nederlands. Onze leerlingen die een flyer schrijven voor het slotconcert of de in- en externe communicatie hierover verzorgen, hebben de mogelijkheid om dit bij Nederlands op te nemen in hun schrijfportfolio.</p> <p>Ook is er een gezamenlijke praktijkopdracht opgenomen in de PTA's voor Nederlands en de verschillende kunstvakken. Leerlingen muziek werken in duo's als singer-songwriters en werken in deze opdracht samen aan tekst, muziek en 'performance'.</p>	<p>Naast muziek bieden we op school ook Tehatex als keuze-examenvak aan.</p> <p>In zowel vwo 4 als vwo 5 is er een praktijkopdracht waarbij een leerling muziek samenwerkt met een leerling Tehatex. De invulling van de opdracht is vrij (wel zijn er algemene ontwerp- en beoordelingscriteria vastgelegd).</p> <p>De twee eindcijfers worden gemiddeld en als samenwerkopdracht (en cijfer) in het desbetreffende PTA van 6 vwo meegewogen.</p>

11. Hoe en met wie wordt het PTA periodiek geëvalueerd?

Voorbeeld 1 (havo)	Voorbeeld 2 (vwo)
<p>Aan het begin van elk schooljaar evalueren we met de gehele vaksectie K&C de PTA's van de verschillende kunstdisciplines.</p> <p>We evalueren dan niet alleen de formele zaken (inhoud, vorm, afnamecondities etc.) maar bekijken ook de impact van de verschillende opdrachten op de leerling (aantal opdrachten, kwaliteit van de uitwerking van opdrachten, verhouding stress- succeservaringen etc.).</p>	<p>Met het oog op de doorlopende leerlijn muziek evalueer ik elk jaar met mijn collega's onderbouw het PTA Muziek.</p> <p>Daarnaast evalueer ik het PTA Muziek van voorgaand jaar met onze cultuurcoördinator, bij dit gesprek is ook de examencoördinator aanwezig. Ook wissel ik in ons regionaal DOT-muziek (docent ontwikkelteam) zowel mijn SE-toetsen als het PTA Muziek uit.</p>